

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки і управління

Віталій КАРПЕНКО

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Судово-бухгалтерська експертиза

Назва дисципліни

Призначення Робочої програми Для освітніх програм різних спеціальностей

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Мова навчання – українська

Обсяг дисципліни – 4 кредитів ЄКТС

Статус дисципліни: вибіркова

Факультет – Економіки і управління

Кафедра – Обліку, аудиту та оподаткування

Форма здобуття освіти	Обсяг дисципліни		Кількість годин					Самостійна робота (в т.ч. ІРС)	Форма семестрового контролю
			Аудиторні заняття						
	Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Залік	
Д	4	120	48	32		16		70	+
З	4	120	12	8		4		108	+

Робоча програма складена

Підпис(и) автора(ів)

канд. екон. наук, доц. Володимир ЧЕНАШ

Ступінь, учене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування

Протокол від 16 червня 2025 № 12

Зав. кафедри

Підпис

Лариса СКОРОБОГАТА

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету економіки і управління

Протокол від 24.червня 2025 №36/25

Голова вченої ради факультету

Підпис

Віталій КАРПЕНКО

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри обліку, аудиту та оподаткування, канд. екон. наук, доц.	Факультет економіки і управління		Лариса СКОРОБОГАТА
Гарант освітньо-професійної програми, канд. екон. наук, доц.	Факультет економіки і управління		Наталія ПОНОМАРЬОВА
Декан	Факультет економіки і управління		Віталій КАРПЕНКО

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Судово-бухгалтерська експертиза» є вибірковою дисципліною фахової підготовки і займає провідне місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

На основі базових знань з бухгалтерського, податкового обліку і звітності та різних видів судочинства дисципліна розглядає суть судово-експертної діяльності і судово-економічної експертизи, порядок її призначення, організації та проведення, методів та прийомів дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності, структури, змісту та оцінки висновків судових експертів.

Вивчення дисципліни повинно сприяти розвитку аналітичного мислення, розширенню пізнавальних можливостей студентів, активізації їх самостійної навчальної та професійної діяльності.

Мета дисципліни. Формування системи теоретико-прикладних знань стосовно призначення, організації та проведення судово-бухгалтерських експертиз, а також навичок застосовування методів та прийомів при проведенні судово-бухгалтерської експертизи та складання експертних висновків, як одного із джерел доказів в кримінальному провадженні, цивільній, адміністративній та господарській справі.

Предмет дисципліни. Є процеси, пов'язані з підготовкою, призначенням і проведенням судово-бухгалтерської експертизи, формування висновку експерта та його використання в інтересах правильного вирішення справи.

Завдання дисципліни. Надати студентам знання і практичні навички із заповнення процесуальних документів згідно вимог різних видів судочинства та оволодіння студентами методологічними основами проведення судової економічної експертизи за експертною спеціальністю 11.1 - дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни здобувач має: *пояснювати* принципи судово-експертної діяльності; *володіти* професійною судово-експертною термінологією та порядком заповнення процесуальних документів в розрізі різних видів судочинства; *вибирати* оптимальні схеми експертного дослідження; *досліджувати* документи податкового обліку, документи первинного, аналітичного та синтетичного обліку, форми податкової, фінансової, статистичної звітності та звітності зі сталого розвитку підприємств, установ та організацій; *застосовувати* загальні та спеціальні методи та прийоми притаманні при проведенні судово-бухгалтерських експертиз; *виявляти* факти спеціальної природи (у економічній експертизі – економічні, фінансові, бухгалтерські, податкові та інші залежно від предмета експертизи); *здійснювати* розподіл форм висновків експертів та *заповнювати* їх; *оцінювати* висновки експертів як кінцевого продукту проведення експертизи під час процесуальної дії в межах кримінального, господарського, цивільного та адміністративного судочинства.

4 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Теоретичні основи судової експертизи та історія її розвитку	2	1	6	4	2	10
Тема 2. Методи судової експертизи. Експертні методики. Стадії експертного дослідження	4	2	8			12
Тема 3. Судово-експертна діяльність. Роль судової експертизи як засобу доказування. Нормативно-правові акти, що регулюють судово-експертну діяльність в Україні	4	2	8			14
Тема 4. Судовий експерт, його права, обов'язки та відповідальність. Експерт і спеціаліст (процесуальний аспект)	2	1	6			12
Тема 5. Класифікація судових експертиз	4	2	8	4	2	12
Тема 6. Порядок призначення та проведення судової експертизи	4	2	8			14
Тема 7. Методологія проведення досліджень щодо: нарахувань і сплати податків та інших обов'язкових платежів; нестач та лишків ТМЦ та основних фондів; нестач грошових коштів в касах підприємств; операцій по нарахуванню та виплаті заробітної плати та утримання обов'язкових платежів із заробітної плати.	8	4	16			20
Тема 8. Висновок експерта (структура, зміст, оформлення та рецензування)	4	2	10			14
Разом:	32	16	70	8	4	108

5 Програма навчальної дисципліни

Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Теоретичні основи судової експертизи та історія її розвитку Поняття судової експертизи та спеціальних знань. Предмет судової експертизи. Завдання судової експертизи. Об'єкти судової експертизи: матеріальні та матеріалізовані носії інформації. Вчення про об'єкт судової експертизи. Вчення про сліди. Історія виникнення та розвитку судової експертизи та системи державних спеціалізованих експертних установ України. Літ.: [1] с.10-13; [2] с.9-14</p>	2
2	<p>Тема 2. Методи судової експертизи. Експертні методики. Стадії експертного дослідження</p> <p>Лекція 1. Основи судової експертизи: поняття, класифікація та методи дослідження, включаючи загально-пізнавальні, окремі та спеціальні підходи. Поняття методу судової експертизи. Система експертного дослідження та її класифікація. Загальні (загально-пізнавальні), окремі та спеціальні методи судової експертизи. Літ.: [1] с.54-57; [2] с.108-113</p>	2
3	<p>Тема 2. Методи судової експертизи. Експертні методики. Стадії експертного дослідження</p> <p>Лекція 2. Поняття методики судової експертизи та особливості Державного Реєстру методик проведення судових експертиз. Поняття методики судової експертизи. Державний Реєстр методик проведення судових експертиз. Літ.: [1] с.10-13; [2] с.108-113</p>	2
4	<p>Тема 3. Судово-експертна діяльність. Роль судової експертизи як засобу доказування. Нормативно-правові акти, що регулюють судово-експертну діяльність в Україні</p> <p>Лекція 1. Основи судово-експертної діяльності: поняття, функції, принципи, гарантії незалежності експерта, організаційне, науково-методичне та інформаційне забезпечення, а також суб'єкти діяльності. Поняття і функції судово-експертної діяльності. Принципи судово-експертної діяльності. Гарантії незалежності судового експерта. Організаційне та науково-методичне забезпечення судово-експертної діяльності. Інформаційне забезпечення судово-експертної діяльності. Суб'єкти судово-експертної діяльності. Літ.: [1] с.7-10; [2] с.113-122</p>	2

5	<p>Тема 3. Судово-експертна діяльність. Роль судової експертизи як засобу доказування. Нормативно-правові акти, що регулюють судово-експертну діяльність в Україні</p> <p>Лекція 2. Організація судової експертизи в державних спеціалізованих установах, кадрове забезпечення, роль експертизи як джерела доказів, їх належність і допустимість, а також засади діяльності відповідно до чинного законодавства.</p> <p>Державні спеціалізовані експертні установи. Кадрове забезпечення експертних установ. Поняття доказів. Роль судової експертизи як джерела доказів у різних видах судочинства. Належність та допустимість доказів. Визначення засад судової експертизи у межах чинного законодавства. Літ.: [1] с.34-35; [2] с.113-122</p>	2
6	<p>Тема 4. Судовий експерт, його права, обов'язки та відповідальність. Експерт і спеціаліст (процесуальний аспект)</p> <p>Судовий експерт, його права, обов'язки та відповідальність. Поняття експертних помилок. Судовий експерт та спеціаліст, їх процесуальне положення. Вимоги до судового експерта. Ініціатива експерта. Особа, яка не може бути судовим експертом. Підстави для відводу експерта. Залучення спеціаліста для проведення процесуальних дій. Особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, які не є працівниками державних спеціалізованих експертних установ. Експертна спеціальність як окремий напрямок спеціальних знань. Компетенція експерта. Порядок атестації судового експерта. Свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта. Державний Реєстр атестованих судових експертів. Літ.: [1] с.37-41; [2] с.42-53</p>	2
7	<p>Тема 5. Класифікація судових експертиз</p> <p>Лекція 1. Види судових експертиз, їх класифікація за процесуальними та предметними ознаками, а також особливості організації первинної, додаткової, повторної, комісійної та комплексної експертиз в експертних установах.</p> <p>Основні види судових експертиз, які проводяться в експертних установах, їх розподіл за процесуальними та предметними ознаками. Особливості організації проведення первинної, додаткової, повторної, комісійної та комплексної експертиз. Літ.: [1] с.49-51; [2] с.15-22</p>	2

8	<p>Тема 5. Класифікація судових експертиз</p> <p>Лекція 2. Тема лекції: Інтеграція спеціальних знань у комплексній судовій експертизі та класифікація експертиз за галузями знань, включаючи класи, роди, види та підвиди.</p> <p>Інтеграція спеціальних знань як основа проведення комплексної експертизи. Класифікація судових експертиз за галузями спеціальних знань, які використовуються при їх проведенні (класи, роди, види та підвиди).</p> <p>Літ.: [1] с.14-33; [2] с.15-22</p>	2
9	<p>Тема 6. Порядок призначення та проведення судової експертизи</p> <p>Лекція 1. Порядок призначення та проведення судової експертизи, повноваження осіб і органів, що її призначають, випадки обов'язкового призначення, а також зміст постанов, ухвал і звернень сторін як підстав для проведення експертизи у різних видах судочинства.</p> <p>Порядок призначення судової експертизи. Уповноважена особа (орган), що призначила судову експертизу (залучила експерта). Випадки обов'язкового призначення судової експертизи у різних видах судочинства. Постанова (ухвала) про призначення судової експертизи, звернення сторони захисту про залучення експерта, як підстави для проведення судової експертизи, їх зміст. Порядок проведення судової експертизи.</p> <p>Літ.: [1] с.58-59; [2] с.27-32</p>	2
10	<p>Тема 6. Порядок призначення та проведення судової експертизи</p> <p>Лекція 2. Процедурні аспекти судової експертизи: підстави повернення матеріалів, структура повідомлення про неможливість висновку, строки проведення, оцінка висновку експерта та особливості експертизи в судовому засіданні.</p> <p>Підстави повернення без виконання досліджень матеріалів, наданих на експертизу. Повідомлення про неможливість надання висновку, його структура та зміст. Строки проведення судових експертиз. Оцінка висновку експерта особою (органом), що призначила експертизу, залучила експерта. Особливості проведення судової експертизи у судовому засіданні.</p> <p>Літ.: [1] с.58-59; [2] с.27-32</p>	2
11	<p>Тема 7. Методологія проведення досліджень документів бухгалтерського, податкового обліку та звітності</p> <p>Лекція 11. Методологія проведення дослідження нарахувань і сплати податків та інших обов'язкових платежів.</p> <p>Літ.: [1] с.99-105; [2] с.140-159</p>	2

	Тема 7. Методологія проведення досліджень документів бухгалтерського, податкового обліку та звітності	
12	Лекція 12. Методологія проведення дослідження нестач та лишків ТМЦ та основних фондів. Літ.: [1] с.87-94; [2] с.135-139	2
	Тема 7. Методологія проведення досліджень документів бухгалтерського, податкового обліку та звітності	
13	Лекція 13. Методологія проведення дослідження нестач грошових коштів в касах підприємств. Літ.: [1] с.64-65; [2] с.123-139	2
	Тема 7. Методологія проведення досліджень документів бухгалтерського, податкового обліку та звітності	
14	Лекція 14. Методологія проведення дослідження операцій по нарахуванню та виплаті заробітної плати та утримання обов'язкових платежів із заробітної плати. Літ.: [2] с.131-135	2
	Тема 8. Висновок експерта (структура, зміст, оформлення)	
15	Лекція 1. Структура, зміст і особливості оформлення висновків судового експерта при проведенні первинної, додаткової, повторної, комісійної та комплексної експертиз, а також форми висновків і клопотання про надання додаткових матеріалів для дослідження. Структура і зміст висновку судового експерта. Особливості оформлення висновків експерта при проведенні первинної, додаткової та повторної судових експертиз. Особливості оформлення висновків експерта при проведенні комісійної та комплексної експертиз. Форми висновків експерта. Клопотання про надання додаткових матеріалів (даних), необхідних для дослідження. Літ.: [1] с.129-131; [2] с.63-74	2
	Тема 8. Висновок експерта (структура, зміст, оформлення)	
16	Лекція 2. Особливості оформлення, структура, зміст та використання висновку експертного дослідження в судовому засіданні та різних видах судочинства. Особливості оформлення висновку експерта у судовому засіданні. Оцінка й використання висновку експерта у різних видах судочинства. Висновок експертного дослідження, його природа та особливості. Структура і зміст висновку експертного дослідження. Літ.: [1] с.134-137; [2] с.63-74	2
	Разом:	32

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
1	Поняття судової експертизи та спеціальних знань. Предмет судової експертизи. Завдання судової експертизи. Об'єкти судової експертизи. Поняття методу судової експертизи. Поняття методики судової експертизи. Державний Реєстр методик проведення судових експертиз. Поняття і функції судово-експертної діяльності. Літ.: [1-5]	2
2	Принципи судово-експертної діяльності. Роль судової експертизи як джерела доказів у різних видах судочинства. Судовий експерт, його права, обов'язки та відповідальність. Залучення спеціаліста для проведення процесуальних дій. Особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, які не є працівниками державних спеціалізованих експертних установ. Порядок атестації судового експерта. Літ.: [1-5]	2
3	Основні види судових експертиз, які проводяться в експертних установах, їх розподіл за процесуальними та предметними ознаками. Класифікація судових експертиз за галузями спеціальних знань, які використовуються при їх проведенні. Порядок призначення судової експертизи. Постанова (ухвала) про призначення судової експертизи, звернення сторони захисту про залучення експерта, як підстави для проведення судової експертизи, їх зміст. Порядок проведення судової експертизи. Літ.: [1-5]	2
4	Методологія проведення дослідження нарахувань і сплати податків та інших обов'язкових платежів; нестач та лишків ТМЦ та основних фондів; нестач грошових коштів в касах підприємств; операцій по нарахуванню та виплаті заробітної плати та утримання обов'язкових платежів із заробітної плати. Структура і зміст висновку судового експерта. Форми висновків експерта. Клопотання про надання додаткових матеріалів (даних), необхідних для дослідження. Оцінка й використання висновку експерта у різних видах судочинства. Висновок експертного дослідження, його природа та особливості. Структура і зміст висновку експертного дослідження. Літ.: [1-5]	2
Разом:		8

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ практ. заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи судової експертизи та історія її розвитку Літ.: [1] с.10-13; [2] с.9-14 Тема 2. Методи судової експертизи. Експертні методики. Стадії експертного дослідження Літ.: [1] с.54-57; [2] с.108-113	2
2	Тема 2. Методи судової експертизи. Експертні методики. Стадії експертного дослідження Літ.: [1] с.54-57; [2] с.108-113 Тема 3. Судово-експертна діяльність. Роль судової експертизи як засобу доказування. Нормативно-правові акти, що регулюють судово-експертну діяльність в Україні Літ.: [1] с.7-10; [2] с.113-122	2
3	Тема 3. Судово-експертна діяльність. Роль судової експертизи як засобу доказування. Нормативно-правові акти, що регулюють судово-експертну діяльність в Україні Літ.: [1] с.7-10; [2] с.113-122 Тема 4. Судовий експерт, його права, обов'язки та відповідальність. Експерт і спеціаліст (процесуальний аспект) Літ.: [1] с.37-41; [2] с.42-53	2
4	Тема 5. Класифікація судових експертиз Літ.: [1] с.49-51; [2] с.15-22	2
5	Тема 6. Порядок призначення та проведення судової експертизи Літ.: [1] с.58-59; [2] с.27-32	2
6	Тема 7. Методологія проведення досліджень документів бухгалтерського, податкового обліку та звітності Літ.: [1] с.99-105; [2] с.140-159; Літ.: [1] с.87-94; [2] с.135-139	2
7	Тема 7. Методологія проведення досліджень документів бухгалтерського, податкового обліку та звітності Літ.: [1] с.64-65; [2] с.123-139; Літ.: [2] с.131-135	2
8	Тема 8. Висновок експерта (структура, зміст, оформлення) Літ.: [1] с.129-131; [2] с.63-74	2
Разом:		16

Перелік практичних занять для студентів заочної форми здобуття освіти

№ практ. заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Теоретичні основи судової експертизи та методи судової експертизи. Літ.: [1-4]	2
2	Методологія проведення досліджень документів бухгалтерського, податкового обліку та звітності. Висновок експерта. Літ.: [1-4]	2
Разом:		4

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, тестування з теоретичного матеріалу тощо. Студенти заочної форми здобуття освіти виконують контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує у викладача у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття.	6
2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до практичного заняття.	4
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до практичного заняття.	4
4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття.	4
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття..	4
6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю з тем 1-4.	2
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю з тем 1-5.	2
8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю з тем 1-5. Вибір теми ІДЗ.	2
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	3
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	3
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	2
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	8
15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	8
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю з тем 5-8. Здача ІДЗ	5
17	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю з тем 5-8.	5
Разом:		70

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (виконання кейсів, розв'язування задач, презентації), самостійна робота (індивідуальне завдання, опрацювання теоретичного матеріалу).

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів навчання, зокрема: методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації (словесні (пояснення, дискусія, консультування), практичні (інструктування, розв'язування ситуаційних задач, кейсів), наочні (демонстрування, ілюстрування, спостереження); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації; за рівнем самостійності пізнавальної діяльності (методи проблемного викладу, частково пошукові, дослідницькі); методи стимулювання і мотивації учіння, інтерактивні; метод аналізу конкретних ситуацій (case-study) з використанням технологій візуалізації, інформаційно-комунікаційних та технології дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (розв'язування задач, участь у обговоренні ситуацій (кейсів), самостійні роботи);
- оцінювання результатів виконання індивідуального завдання;
- оцінювання контрольної роботи для заочної форми навчання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей

і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, розв'язувати задачі, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІДЗ здобувач може підготувати реферат або тези доповіді на конференцію за однією з тем навчальної дисципліни при дотриманні узгоджених з викладачем термінів його виконання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (TAX Podcast - податки, фінанси, закони, бізнес @taxpodcast, Асоціація адвокатів України – ААУ @Ukrainian_AdvocatesAssociation, NABU @NABUofficial, Національна школа суддів України @Національна школа суддів України, Громадська організація ННДЕС @ГромадськаорганізаціяННДЕС, Юридична Газета @jur-gazeta_2004, @Liga360), які сприяють формування компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються. Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної та заочної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, може набрати мінімум 60 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС яка заноситься в *залікову* відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни для студентів денної та заочної форми здобуття освіти наведено в табл. 9.1 та 9.2.

Таблиця 9.1 – Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти

Аудиторна робота						Контрольні заходи		Самостійна робота	Семестровий контроль	Разом
Практичні заняття (мінімум – 6 контрольних точок)						Тестовий контроль:		ІДЗ*	Залік	Сума балів
1	2	3	4	5	6	T*1-4	T5-8		+	
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)										
6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	12-20	+	60-100**
36-60						12-20		12-20	+	

Примітка: *ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; T* – тема навчальної дисципліни;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці 9.7 «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Таблиця 9.2 – Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота		Самостійна, індивідуальна робота				Семестровий контроль		Разом
Практичне заняття (мінімум – 2 контрольні точки)		Контрольна робота		Тестовий контроль		Залік		Сума балів
1-2	3-4	Якість виконання	Захист роботи	T1-4	T5-8			
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)								
12-20	12-20	12-20	12-20	6-10	6-10	+		60-100
24-40		24-40		12-20		+		

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями (табл. 9.3):

Таблиця 9.3 – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих результатів навчання та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження.

	Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє досліджувати документи бухгалтерського, податкового обліку та звітність, вміє заповнювати процесуальні документи та складати експертні висновки. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач, кейсів; результати самостійних робіт.

За досягнення здобувачем денної форми навчання високого рівня запланованих результатів навчання та сформованих компетентностей він отримує 10 балів, середнього рівня – 8 балів, достатнього рівня – 6 балів. За досягнення здобувачем заочної форми навчання високого рівня запланованих результатів навчання та сформованих компетентностей він отримує 20 балів, середнього рівня – 16 балів, достатнього рівня – 12 балів.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 20.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 6 до 10 балів (табл. 9.4):

Таблиця 9.4 – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	6	8	10

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці 9.4. При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання (ІДЗ)

Оцінка, яка виставляється за виконане ІДЗ, складається з таких елементів: самостійність, логічність та деталізація виконання; повноти й глибини розкриття завдань; наявності ілюстрації (таблиці, рисунки, формули, схеми); наявності висновків, якості оформлення. Оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці 9.3 критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 12 балів, середній 16 балів, максимальний – 20 бали) (табл. 9.5). При підготовці тез доповідей на конференцію у якості ІДЗ здобувач вищої освіти отримує максимальний бал (20) за його виконання.

Таблиця 9.5 – Розподіл балів між завданнями індивідуального домашнього завдання (ІДЗ) здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання	4	6	8
Практичне завдання	8	10	12
Всього балів	12	*	20

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання двох завдань – одне теоретичне і одне – практичне (вирішення задачі). Кількість завдань у контрольній роботі залежно від особливостей дисципліни визначає кафедра. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист. Критерії оцінювання контрольної роботи (табл. 9.6):

Таблиця 9.6 – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Практичне завдання	6	8	10
Всього балів за якість виконання контрольної роботи	12	*	20
Захист контрольної роботи	12	*	20

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих результатів навчання та сформованих компетентностей).

Підсумкова семестрова оцінка

Підсумкова семестрова оцінка (залік) за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у табл. 9.7.

Залік виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до табл. 9.7

Таблиця 9.7 – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	<i>Відмінно/Excellent</i> – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		<i>Добре/Good</i> – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	<i>Незадовільно/Fail</i> – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		<i>Незадовільно/Fail</i> – Результати навчання відсутні

10. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Поняття судової експертизи та спеціальних знань.
2. Предмет судової експертизи.
3. Завдання судової експертизи: ідентифікаційні, діагностичні та ситуаційні (ситуалогічні).
4. Теорія криміналістичної ідентифікації, основні принципи криміналістичної ідентифікації.
5. Судово-експертна діагностика як основа вирішення діагностичних завдань судової експертизи.
6. Ситуаційний аналіз як основа вирішення ситуаційних завдань судової експертизи.
7. Об'єкти судової експертизи: матеріальні та матеріалізовані носії інформації. Вчення про об'єкт судової експертизи. Вчення про сліди.
8. Історія виникнення та розвитку судової експертизи та системи державних спеціалізованих експертних установ України.
9. Поняття методу судової експертизи.

10. Система експертного дослідження та їх класифікація.
11. Діалектико-матеріалістичний метод та методи логіки.
12. Загальні (загально-пізнавальні), окремі та спеціальні методи судової експертизи.
13. Поняття методики судової експертизи.
14. Державний Реєстр методик проведення судових експертиз.
15. Забезпечення збереження об'єкта експертизи.
16. Загальна характеристика стадій експертного дослідження залежно від вирішуваних завдань.
17. Поняття і функції судово-експертної діяльності.
18. Принципи судово-експертної діяльності.
19. Гарантії незалежності судового експерта.
20. Організаційне та науково-методичне забезпечення судово-експертної діяльності.
21. Інформаційне забезпечення судово-експертної діяльності.
22. Суб'єкти судово-експертної діяльності.
23. Державні спеціалізовані експертні установи. Кадрове забезпечення експертних установ.
24. Поняття доказів.
25. Роль судової експертизи як джерела доказів у різних видах судочинства.
26. Визначення засад судової експертизи у Конституції України. Закон України "Про судову експертизу" як базовий регулятор питань судово-експертної діяльності.
27. Регулювання питань призначення та проведення судової експертизи у Кримінальному процесуальному кодексі України, Цивільному процесуальному кодексі України, Господарському процесуальному кодексі України, Кодексі адміністративного судочинства України, Кодексі України про адміністративні правопорушення, Законі України про виконавче провадження. Закон України "Про засади запобігання та протидії корупції".
28. Судовий експерт, його права, обов'язки та відповідальність.
29. Поняття експертних помилок.
30. Судовий експерт та спеціаліст, їх процесуальне положення.
31. Вимоги до судового експерта.
32. Ініціатива експерта.
33. Особа, яка не може бути судовим експертом.
34. Підстави для відводу експерта.
35. Залучення спеціаліста для проведення процесуальних дій.
36. Особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, які не є працівниками державних спеціалізованих експертних установ.
37. Експертна спеціальність як окремий напрямок спеціальних знань.
38. Компетенція експерта.
39. Питання, які може вирішувати судовий експерт. Питання, які не можуть вирішуватись судовим експертом.
40. Особи, які можуть бути судовими експертами. Особи, які не можуть бути судовими експертами.
41. Порядок атестації судового експерта.
42. Свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта.
43. Державний Реєстр атестованих судових експертів.
44. Професійна етика судового експерта.
45. Основні види судових експертиз, які проводяться в експертних установах, їх розподіл за процесуальними та предметними ознаками.
46. Особливості організації проведення первинної, додаткової, повторної, комісійної та комплексної експертиз.
47. Інтеграція спеціальних знань як основа проведення комплексної експертизи.
48. Класифікація судових експертиз за галузями спеціальних знань, які використовуються при їх проведенні (класи, роди, види та підвиди).
49. Порядок призначення судової експертизи.
50. Уповноважена особа (орган), що призначила судову експертизу (залучила експерта).

51. Випадки обов'язкового призначення судової експертизи у різних видах судочинства.
52. Постанова (ухвала) про призначення судової експертизи, звернення сторони захисту про залучення експерта, як підстави для проведення судової експертизи, їх зміст.
53. Порядок проведення судової експертизи.
54. Підстави повернення без виконання досліджень матеріалів, наданих на експертизу.
55. Повідомлення про неможливість надання висновку, його структура та зміст.
56. Строки проведення судових експертиз.
57. Оцінка висновку експерта особою (органом), що призначила експертизу, залучила експерта.
58. Особливості проведення судової експертизи у судовому засіданні.
59. Проведення судових експертиз за дорученням відповідного органу чи особи іншої країни.
60. Залучення спеціалістів з інших держав для спільного проведення судових експертиз.
61. Нормативно-правові акти, що регулюють порядок проведення судових експертиз за дорученням відповідного органу чи особи іншої країни або залучення спеціалістів з інших держав для спільного проведення судових експертиз.
62. Сутність судово-економічної експертизи.
63. Судово-економічна експертиза як одне із джерел доказів в кримінальному, цивільному та господарському процесі.
64. Види судово-економічних експертиз, завдання та питання, які вирішуються при їх проведенні.
65. Об'єкти та спеціальні методи проведення дослідження питань, пов'язаних з нарахуванням і сплатою податків і інших обов'язкових платежів.
66. Компетенція судового експерта-економіста при проведенні досліджень, пов'язаних із повнотою та правильністю нарахувань і сплати податків та інших обов'язкових платежів.
67. Особливості проведення дослідження операцій з грошовими коштами.
68. Особливості проведення досліджень операцій по нарахуванню та виплаті заробітної плати.
69. Структура і зміст висновку судового експерта.
70. Особливості оформлення висновків експерта при проведенні первинної, додаткової та повторної судових експертиз.
71. Особливості оформлення висновків експерта при проведенні комісійної та комплексної експертиз.
72. Форми висновків експерта.
73. Клопотання про надання додаткових матеріалів (даних), необхідних для дослідження.
74. Особливості оформлення висновку експерта у судовому засіданні.
75. Оцінка й використання висновку експерта у різних видах судочинства.
76. Висновок експертного дослідження, його природа та особливості.
77. Структура і зміст висновку експертного дослідження.

11. Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Курс «Судово-бухгалтерська експертиза».

<https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5420>

2. Методичні вказівки до практичних занять здобувачів вищої освіти денної форми навчання з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза». URL:

<https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5420>

3. Методичні вказівки до практичних занять та контрольної роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза». URL:

<https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5420>

12. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проектор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

13. Рекомендована література:

Основна

1. Гуцаленко Л. В., Михальчишина Л.Г., Сидорчук В.М., Пентюк І. К. Судово- бухгалтерська експертиза: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2021. – 352 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/441783.pdf
2. Корінько М. Д., Бондар В. П., Переймиовк Т. А., Чередніченко А. П. Судово- бухгалтерська експертиза: Навч. посіб. – К. : ТОВ «Август Трейд», 2015. – 292 с. URL: <https://irb.nasoa.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fd84827c-e777-4da9-a772-7ff8a6749a02/content>
3. Кучеренко Т. Є., Уланчук В. С., Бечко В. П. Судово-бухгалтерська експертиза : практикум для студентів освіт. рів. «магістр» спец. 071 «облік і оподаткування». Умань : ФОП «Масловатий», 2018. 116 с.
4. Судово-економічна експертиза : навчальний посібник у схемах і таблицях / Л.В. Дікань, Д.В. Калінкін, О.В. Кожушко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 182 с.
5. Основи судової експертизи : навчальний посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / авт.-уклад.: Л. М. Головченко, А. І. Лозовий, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін. — Х. : Право, 2016. — 928 с.

Додаткова

6. Васильєва В.Г., Татаренко Н.М. «Особливості нормативно-правового забезпечення судово-бухгалтерської експертизи та проблеми її організації // Економічний простір. – 2011. – № 53. – с. 67-75
7. Волкова І.А. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2009. – 84 с.
8. Дондик Н.Я., Дондик Г.П. Судова бухгалтерія. Навч. посібник / Н.Я. Дондик, Г.П. Дондик. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 208 с.
9. Мумінова-Савіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза. Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2006. – 268 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>.
2. Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.
3. Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/>.

СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА

Тип (статус) дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова викладання	Українська
Семестр	-
Кількість призначених кредитів ЄКТС	4,0
Форми здобуття вищої освіти, для яких викладається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Після вивчення дисципліни здобувач має: *пояснювати* принципи судово-експертної діяльності; *володіти* професійною судово-експертною термінологією та порядком заповнення процесуальних документів в розрізі різних видів судочинства; *вибирати* оптимальні схеми експертного дослідження; *досліджувати* документи податкового обліку, документи первинного, аналітичного та синтетичного обліку, форми податкової, фінансової, статистичної звітності та звітності зі сталого розвитку підприємств, установ та організацій; *застосовувати* загальні та спеціальні методи та прийоми притаманні при проведенні судово-бухгалтерських експертиз; *виявляти* факти спеціальної природи (у економічній експертизі – економічні, фінансові, бухгалтерські, податкові та інші залежно від предмета експертизи); *здійснювати* розподіл форм висновків експертів та *заповнювати* їх; *оцінювати* висновки експертів як кінцевого продукту проведення експертизи під час процесуальної дії в межах кримінального, господарського, цивільного та адміністративного судочинства.

Зміст навчальної дисципліни. Теоретичні основи судової експертизи та історія її розвитку. Методи судової експертизи. Експертні методики. Стадії експертного дослідження. Судово-експертна діяльність. Роль судової експертизи як засобу доказування. Нормативно-правові акти, що регулюють судово-експертну діяльність в Україні. Судовий експерт, його права, обов'язки та відповідальність. Експерт і спеціаліст (процесуальний аспект). Класифікація судових експертиз. Порядок призначення та проведення судової експертизи. Методологія проведення досліджень щодо: нарахувань і сплати податків та інших обов'язкових платежів; нестач та лишків ТМЦ та основних фондів; нестач грошових коштів в касах підприємств; операцій по нарахуванню та виплаті заробітної плати та утримання обов'язкових платежів із заробітної плати. Висновок експерта (структура, зміст, оформлення та рецензування).

Запланована аудиторна робота: не менше 1/3 від загального обсягу дисципліни

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (використання кейсів, розв'язування задач, презентацій), самостійна робота (індивідуальне домашнє завдання, опрацювання теоретичного матеріалу).

Форми оцінювання результатів навчання: усне та письмове опитування (самостійні роботи), виконання практичних завдань (задач), кейсів, тестування, виконання індивідуального домашнього завдання.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Гуцаленко Л. В., Михальчишина Л.Г., Сидорчук В.М., Пентюк І. К. Судово-бухгалтерська експертиза: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2021. – 352 с.
2. Корінько М. Д., Бондар В. П., Перейминов Т. А., Чередніченко А. П. Судово-бухгалтерська експертиза: Навч. посіб. – К. : ТОВ «Август Трейд», 2015. – 292 с.
3. Кучеренко Т. Є., Уланчук В. С., Бечко В. П. Судово-бухгалтерська експертиза : практикум для студентів освіт. рів. «магістр» спец. 071 «облік і оподаткування». Умань : ФОП «Масловатий», 2018. 116 с.
4. Судово-економічна експертиза : навчальний посібник у схемах і таблицях / Л.В. Дікань, Д.В. Калінкін, О.В. Кожушко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 182 с.
5. Васильєва В.Г., Татаренко Н.М. «Особливості нормативно-правового забезпечення судово- бухгалтерської експертизи та проблеми її організації // Економічний простір. – 2011. – № 53. – с. 67-75
6. Дондик Н.Я., Дондик Г.П. Судова бухгалтерія. Навч. посібник / Н.Я. Дондик, Г.П. Дондик. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 208 с.
7. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>.
8. Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/>.

Викладач: канд. екон. наук, доц. Володимир Ченаш